

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ



**Διερμηνεία εν καιρώ πολέμου, επικοινωνιακές
δυσκολίες σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Της φοιτήτριας

Αριάδνης Παναγούλια Ξ2017133

Επιβλέποντες: Αναστασία Παριανού
Καθηγήτρια
Παναγιώτης Κελάνδριας
Καθηγητής

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2021

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

**Διερμηνεία εν καιρώ πολέμου, επικοινωνιακές
δυσκολίες σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Της φοιτήτριας

Αριάδνης Παναγούλια

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Αναστασία Παριανού
Καθηγήτρια

Παναγιώτης Κελάνδριας
Καθηγητής

Κέρκυρα, Σεπτέμβριος 2021

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο «Διερμηνεία εν καιρώ πολέμου, επικοινωνιακές δυσκολίες σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης», πραγματοποιήθηκε κατά το τέταρτο έτος φοίτησης. Σκοπός της ερευνητικής εργασίας είναι η μελέτη της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου, το πώς αυτή διαφέρει από άλλα είδη διερμηνείας και ποιες είναι οι μοναδικές συνθήκες που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εμπόλεμοι διερμηνείς. Θα αναλυθούν οι παράγοντες που καθιστούν την μελέτη αυτού του είδους διερμηνείας τόσο δύσκολη, καθώς και κάποιοι πιθανοί λόγοι που η παρούσα εκπαίδευση αδυνατεί να καλύψει τις εξειδικευμένες απαιτήσεις της εμπόλεμης διερμηνείας. Θα συζητηθούν επίσης οι γνώσεις και τα εφόδια που κάποιος θα πρέπει να έχει προκειμένου να μπορέσει να λειτουργήσει ως πολεμικός διερμηνέας. Τέλος θα υπάρξουν αναφορές στον ρόλο του διερμηνέα ως διαμεσολαβητή και στο θέμα της προσωπικής του ασφάλειας και θα εισηγηθούν προτάσεις για την βελτίωση της εκπαίδευσης των μελλοντικών διερμηνέων.

Λέξεις κλειδιά: διερμηνεία εν καιρώ πολέμου, διαπολιτισμική επικοινωνία, διαμεσολαβητής, αφάνεια, πολεμικός διερμηνέας

Abstract

This paper titled “Wartime interpreting, difficulties in communication in extreme situations” was written during the fourth year of studies. The aim of this paper is the study of wartime interpreting, how it differs from other interpreting types and which are the unique circumstances that interpreters are faced with. This paper will present the factors that make conflict interpreting so difficult to study, as well as the possible reasons that current training is unable to cover the needs of wartime interpreters. In addition, this paper will present the skillset and knowledge that are necessary for the peak performance of interpreters. The role of mediator that interpreters are forced to adopt, as well as personal safety will be discussed. Moreover, this paper proposes some improvements for the training of future generations of wartime interpreters.

Key words: wartime interpreting, intercultural communication, mediator, invisibility, wartime interpreter

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου, κυρία Αναστασία Παριανού για την στήριξη και την υπομονή της κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω την οικογένεια και τους φίλους μου, οι οποίοι με στήριζαν στις σπουδές μου, χωρίς την βοήθεια των οποίων δεν θα είχα καταφέρει να επιτύχω τους στόχους μου.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	3
Abstract.....	4
Ευχαριστίες.....	5
1. Πρόλογος.....	8
2. Εισαγωγή.....	9
Η διερμηνεία εν καιρώ πολέμου.....	9
Αντικείμενο πτυχιακής.....	9
Συνεισφορά.....	10
Οργάνωση κειμένου.....	10
3. Σχετικές εργασίες.....	11
Ιστορική αναδρομή.....	11
Εξειδικευμένη εκπαίδευση διερμηνέων	11
4. Θεωρητικό υπόβαθρο	12
Αναφορές.....	12
5. Σύντομη ιστορική αναδρομή.....	13
Ο διερμηνέας καθ' όλη την διάρκεια των αιώνων.....	13
Στόχος του διερμηνέα	13
6. Μελέτη της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου	14
Οι δυσκολίες της μελέτης διερμηνείας ενΚΠ.....	14
7. Η σημασία της παρουσίας τους: στην πρώτη γραμμή, στα παρασκήνια.....	16
Οι διερμηνείς κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών.....	16
Οι διερμηνείς πριν και μετά την λήξη των εχθροπραξιών.....	16
8. Ανάγκη διασφάλισης παρουσίας εκπαιδευμένου διερμηνέα.....	17
Παροχή γλωσσικών υπηρεσιών, οι πραγματικές συνθήκες.....	17
Οι “τοπικοί διερμηνείς”.....	17
Οι Αφγανοί διερμηνείς.....	18
Οι “στρατιώτες διερμηνείς”.....	18
9. Χαρακτηριστικά του καλού διερμηνέα ενΚΠ.	20
Δυσκολίες της διερμηνείας ενΚΠ.....	20
Χαρακτηριστικά του καλού διερμηνέα ενΚΠ.....	20
10. Απαραίτητες γνώσεις των διερμηνέων	22
Οι γνώσεις, το “όπλο” του διερμηνέα.....	22
11. Εκπαίδευση των διερμηνέων	23

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

Τα προβλήματα της εκπαίδευσης.....	23
Πρόταση για την μελλοντική εκπαίδευση	23
12. Διερμηνείς ως διαμεσολαβητές.....	25
Διερμηνέας – διαμεσολαβητής.....	25
Εμπιστοσύνη και ουδετερότητα	25
Οι μη επαγγελματίες	26
13. Οι διερμηνείς στην αφάνεια.....	27
Διερμηνείς, δουλεύοντας στα παρασκήνια.....	27
Πιθανές αιτιολογήσεις.....	27
Το πρόβλημα της αφάνειας.....	28
14. Επίλογος.....	29
Σύνοψη	29
Μελλοντικές επεκτάσεις.....	29
15. Βιβλιογραφία	31

1. Πρόλογος

Οι πόλεμοι και οι ένοπλες διαμάχες φέρνουν σε επαφή ανθρώπους με διαφορετικές γλώσσες και πολιτισμούς και καθιστούν την μεταξύ τους επικοινωνία αναγκαία, προκειμένου να σταματήσουν οι εχθροπραξίες, να επιλυθούν οι διαφορές και να επιτευχθεί η ειρήνη. Όταν οι αντίπαλες παρατάξεις ή οι συμμαχικές δυνάμεις δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, είναι απαραίτητη η παρουσία επαγγελματιών που θα μεταφέρουν τα νοήματα, από την μία γλώσσα στην άλλη και θα λειτουργήσουν ως διαμεσολαβητές. Η ευθύνη αυτής της αποστολής βαρβαίνει τους διερμηνείς. Οι πόλεμοι, οι ένοπλες διαμάχες και άλλες κοινωνικές καταστροφές ενεργοποιούν την ζήτηση διερμηνειών και άλλων ειδικών επί των γλωσσών. Η παρουσία τους είναι αισθητή καθ' όλη την διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας. Ωστόσο, οι αντίπαλες παρατάξεις συχνά βρίσκονται προ εκπλήξεων όταν ξεκινούν οι εχθροπραξίες και αναζητούν πανικόβλητες μεταφραστές και διερμηνείς. Οι πόλεμοι ήταν ανέκαθεν και συνεχίζουν να είναι, σχολεία για τους διερμηνείς, προφέροντάς τους πληθώρα γνώσεων και εμπειριών. Η διερμηνεία εν καιρώ πολέμου είναι μια ιδιαίτερα περίπλοκη και απαιτητική διαδικασία που διαφέρει από άλλα είδη διερμηνείας και απαιτεί στοχευμένη μελέτη.

2. Εισαγωγή

Η διερμηνεία εν καιρώ πολέμου

Η ανάγκη παρουσίας διερμηνέων εν καιρώ πολέμου (ενΚΠ) δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Ωστόσο, υπάρχει η παρανόηση ότι όποιος μιλάει μία γλώσσα μπορεί αυτόματα να λειτουργήσει και ως μεταφραστής ή διερμηνέας. Αυτό υποδηλώνει μια έλλειψη κατανόησης της διαδικασίας της μετάφρασης και της διερμηνείας ως περίπλοκες και ιδιαίτερα απαιτητικές νοητικές διαδικασίες. Η πολύπλοκη φύση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε εμπόλεμες ζώνες, η γλώσσα και ο τρόπος επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται μπορούν να κατανοηθούν μόνο εφόσον λάβουμε υπόψιν μας τις μοναδικές συνθήκες που επικρατούν στα πεδία των μαχών. Η παρούσα πτυχιακή εργασία στοχεύει στην προσφορά γνώσεων και στοιχείων για την επίλυση αυτής της παρανόησης καθώς και στην συγκέντρωση αποσπασματικών στοιχείων και πληροφοριών.

Ο χώρος μελέτης της διερμηνείας ενΚΠ brίθεται στοιχείων, μαρτυριών και πληροφοριών. Ωστόσο, αυτή η πολύτιμη γνώση συχνά παραμένει στην αφάνεια, χωρίς ποτέ να μπορεί να μελετηθεί και να αξιοποιηθεί, τόσο από τους ίδιους τους διερμηνείς όσο και από εκείνους που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της δυσκολίας στην πρόσβαση αυτών των γνώσεων, λόγο γραφειοκρατικών ζητημάτων, προβλημάτων εμπιστευτικότητας καθώς και συναισθηματικά φορτισμένων καταστάσεων.

Αντικείμενο πτυχιακής

Η παρούσα ερευνητική εργασία θα προσπαθήσει να παρουσιάσει μια συνολική εικόνα της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου και θα πραγματευτεί κάποια από τα προβλήματα που οι διερμηνείς καλούνται να αντιμετωπίσουν. Θα μελετήσει τις συνθήκες στις οποίες καλούνται να δουλέψουν και κάποια από τα προβλήματα και τις δυσκολίες που καλούνται να διαχειριστούν. Στόχος της δεν είναι να εξαντλήσει μία συγκεκριμένη

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

πτυχή της εμπόλεμης διερμηνείας αλλά να παρέχει αρκετές πληροφορίες για τις βασικές προκλήσεις του επαγγέλματος.

Συνεισφορά

Στόχος αυτής της ερευνητικής εργασίας είναι να λειτουργήσει ως μια εισαγωγή στον χώρο της πολεμικής διερμηνείας και να συγκεντρώσει βασικές και απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με αυτόν, οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο από ερευνητές, όσο και από μελλοντικούς διερμηνείς που σκέφτονται να κατευθυνθούν προς αυτόν τον κλάδο.

Οργάνωση κειμένου

Το Κεφάλαιο 1 λειτουργεί ως Πρόλογος, προϋδεάζοντας τον αναγνώστη για το γενικό θέμα της παρούσας εργασίας. Το Κεφάλαιο 2 είναι η Εισαγωγή, όπου και παρουσιάζεται το αντικείμενο της πτυχιακής. Εργασίες σχετικές με το αντικείμενο της πτυχιακής παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 3. Το Κεφάλαιο 4 συζητά θέματα που αφορούν το θεωρητικό πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας. Στο Κεφάλαιο 5 αναπτύσσεται το κύριο μέρος της πτυχιακής εργασίας, ξεκινώντας με μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Στο Κεφάλαιο 6 αναφέρονται τα προβλήματα της μελέτης της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου. Η σημασία της παρουσίας διερμηνέων εν μέσω ένοπλων διαμαχών παρουσιάζεται στο Κεφάλαιο 7. Στο Κεφάλαιο 8 συζητείται η αναγκαιότητα της παρουσίας τους. Το Κεφάλαιο 9 αναφέρει τα απαραίτητα χαρακτηριστικά των εμπόλεμων διερμηνέων, ενώ το Κεφάλαιο 10 παρουσιάζει κάποιες από τις γνώσεις που είναι απαραίτητο να διαθέτουν. Το Κεφάλαιο 11 μελετά την διαθέσιμη για τους διερμηνείς εκπαίδευση. Στο κεφάλαιο 12 αναφέρεται ο ρόλος του διαμεσολαβητή. Το πρόβλημα της αφάνειας των διερμηνέων παρουσιάζεται στο Κεφάλαιο 13. Το Κεφάλαιο 14 είναι ο Επίλογος της παρούσας εργασίας ενώ στο Κεφάλαιο 15 παρατίθεται η Βιβλιογραφία.

3. Σχετικές εργασίες

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει μια σύντομη αναφορά σε κάποιες θεματικές περιοχές, οι οποίες ήταν ιδιαίτερα βοηθητικές κατά την συγγραφή της εργασίας. Κάποιες από αυτές ήταν ο τομέας της ιστορικής αναδρομής και της εξειδικευμένης εκπαίδευσης των διερμηνέων εν καιρώ πολέμου.

Ιστορική αναδρομή

Η θεματική περιοχή της ιστορικής αναδρομής παρείχε χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις πρώτες καταγεγραμμένες μαρτυρίες παροχής διερμηνείας και την εξέλιξη του επαγγέλματος ανά τους αιώνες. Η παρούσα εργασία αν και θα αναφερθεί σε κάποιες από αυτές τις πληροφορίες, δεν θα μελετήσει το ιστορικό κομμάτι τόσο λεπτομερώς, καθώς το επίκεντρό της είναι οι σύγχρονες συνθήκες και οι προκλήσεις αυτού του επαγγέλματος.

Εξειδικευμένη εκπαίδευση διερμηνέων

Η θεματική που πραγματεύεται την εξειδικευμένη εκπαίδευση που χρειάζονται οι διερμηνείς εν καιρώ πολέμου προσέφερε χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι διερμηνείς στα πεδία των μαχών, πολύτιμες μαρτυρίες και παρουσίασε ενδελεχώς τα προβλήματα της εκπαίδευσης των διερμηνέων. Η παρούσα εργασία αν και αναφέρεται σε κάποια από αυτά τα προβλήματα, επικεντρώνεται στην παρουσίαση μιας σφαιρικής εικόνας της πολεμικής διερμηνείας, χωρίς να εμβαθύνει τόσο στην παρεχόμενη εκπαίδευση.

4. Θεωρητικό υπόβαθρο

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί θεωρητική έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέων δεδομένων στον τομέα της Διερμηνείας και ειδικότερα, της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου.

Αναφορές

Όσον αφορά το μορφότυπο βιβλιογραφικών αναφορών, γίνεται χρήση της μεθοδολογικής αναφοράς επιστημονικών τεκμηρίων σε μορφή APA. Στην ενότητα της πτυχιακής με τίτλο «Βιβλιογραφία» βρίσκονται η αναφορές σε πλήρης μορφή και σε αλφαβητική σειρά.

5. Σύντομη ιστορική αναδρομή

Το παρόν κεφάλαιο περιέχει μια σύντομη ιστορική αναδρομή, από τα πρώτα καταγεγραμμένα παραδείγματα διερμηνείας, την εξέλιξή της μέχρι σήμερα, καθώς και μια σύντομη αναφορά στον στόχο του διερμηνέα.

Ο διερμηνέας καθ' όλη την διάρκεια των αιώνων

Τα τελευταία χρόνια, η διερμηνεία ενΚΠ έχει έρθει στο προσκήνιο της επικαιρότητας, με τους πολέμους στη Μέση Ανατολή και την Αφρική, και έχει αρχίσει να αποτελεί το αντικείμενο μελετών και ερευνών. Όμως αυτού του είδους η διερμηνεία δεν αποτελεί ένα καινούργιο φαινόμενο. Διαμάχες και εχθροπραξίες ανάμεσα σε λαούς που μιλούν διαφορετικές γλώσσες υπάρχουν καθ' όλη την διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, γεγονός που καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη διερμηνέων και διαμεσολαβητών. Όπως αναφέρουν οι Persaud και Rosendo (2016), πρώτη αναφορά σε διερμηνείς εμφανίζεται περίπου το 2600 π.Χ. από τους αρχαίους Σουμέριους, όπου μία λίστα επαγγελματιών αναφέρει και το επάγγελμα του διερμηνέα. Περί το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα, η διερμηνεία άρχισε να αντιμετωπίζεται ως ένα επάγγελμα ξεχωριστό από την μετάφραση και την παροχή γλωσσικών υπηρεσιών και ξεκίνησε να διεξάγεται με πιο επαγγελματική μορφή.

Στόχος του διερμηνέα

Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και η θέση του διερμηνέα έχει εξελιχθεί κατά την διάρκεια των αιώνων. Όμως τα βασικά στοιχεία παραμένουν αναλλοίωτα. Στόχος του διερμηνέα είναι η επίτευξη της επικοινωνίας ανάμεσα σε ανθρώπους και πολιτισμούς. Ο διερμηνέας δεν μεταφέρει απλά τα νοήματα από την μία γλώσσα στην άλλη, αλλά προσαρμόζει την συμπεριφορά του ανάλογα με τις καταστάσεις, λειτουργώντας και σαν διαμεσολαβητής, όπου αυτό χρειάζεται. Ειδικότερα, οι πολεμικοί διερμηνείς καλούνται να εξασφαλίσουν μία επιτυχημένη επικοινωνία που θα διασφαλίσει την επίλυση των διαφορών και την λήξη των εχθροπραξιών.

6. Μελέτη της διερμηνείας εν καιρώ πολέμου

“interpreting in conflict zones needs to be examined in a particular way since the context creates a distinct atmosphere from other kinds of interpreting.”

(Moreno, 2014, p. 65).

Το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται στην μελέτη της εμπόλεμης διερμηνείας και τους λόγους για τους οποίους η εύρεση πληροφοριών και κατ’ επέκταση, η μελέτη της είναι ιδιαίτερα δύσκολη και πρέπει να αντιμετωπιστεί με έναν ιδιαίτερο τρόπο, όπως αναφέρει και στο παρακάτω απόσπασμα.

Οι δυσκολίες της μελέτης διερμηνείας ενΚΠ

Η ανάλυση της διερμηνείας ενΚΠ είναι μια πολύπλοκη, δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία. Οι συνθήκες και οι προκλήσεις που οι διερμηνείς καλούνται να αντιμετωπίσουν δεν είναι ποτέ πανομοιότυπες. Το γενικό πλαίσιο της ένοπλης διαμάχης δημιουργεί μοναδικές καταστάσεις, που δεν εμφανίζονται σε κανένα άλλο είδος διερμηνείας και δεν μπορούν να κατανοηθούν στην ολότητά τους εν καιρώ ειρήνης. Αυτός είναι και ο λόγος που η εμπόλεμη διερμηνεία πρέπει να μελετάται ξεχωριστά από όλα τα υπόλοιπα είδη διερμηνείας, χωρίς την εφαρμογή των ίδιων αυστηρών κριτηρίων που θα εφαρμόζαμε επί παραδείγματι, στην διερμηνεία συνεδρίων.

Η μελέτη, ο σχολιασμός και η εξαγωγή συμπερασμάτων βασίζονται κυρίως σε εμπειρίες, προσωπικές μαρτυρίες και σε επίσημα έγγραφα που επιβιώνουν μετά τις διαμάχες και δεν είναι απόρρητα. Δεν είναι λίγες επίσης οι περιπτώσεις που προσωπικές μαρτυρίες των διερμηνέων είναι δύσκολο να συμπεριληφθούν σε έρευνες και μελέτες, καθώς περιλαμβάνουν απόρρητες και εμπιστευτικές πληροφορίες. Η φύση των εμπόλεμων διαμαχών καθιστά την περίπλοκη γραφειοκρατία του στρατού, ανεκπλήρωτη. Αυτό έχει ως συνέπεια, απαραίτητα έγγραφα, οδηγίες και διαταγές να λείπουν και να μην υπάρχει τρόπος να ελεγχθούν οι πληροφορίες παρά μόνο μέσω διασταύρωσης των πληροφοριών με άλλους αυτόπτες μάρτυρες. Όμως, πόσο εύκολο

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

είναι να γίνει αυτή η διασταύρωση όταν, όπως είναι φυσικό, υπάρχουν ανθρώπινες απώλειες, κενά μνήμης ή και απροθυμία από τους παρευρισκόμενους να μοιραστούν μια τόσο επίπονη και δύσκολη περίοδο της ζωής τους;

7. Η σημασία της παρουσίας τους: στην πρώτη γραμμή, στα παρασκήνια

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στη σημασία παρουσίας διερμηνέων, από την έναρξη των εχθροπραξιών και μέχρι την επίτευξη της ειρήνης.

Οι διερμηνείς κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών

Η παρουσία εκπαιδευμένων διερμηνέων είναι μέγιστης σημασίας, τόσο στην πρώτη γραμμή της διαμάχης όσο και στα παρασκήνια. Αυτό είναι εμφανές από την πρόβλεψη για επαγγελματική εκπαίδευση διαμεσολαβητών των γλωσσών, παρά το γεγονός ότι σπάνιες είναι οι περιπτώσεις παρουσίας εκπαιδευμένων ειδικών. Οι διερμηνείς ενΚΠ καλύπτουν μία πληθώρα ρόλων και δεν λειτουργούν απλά ως αναμεταδότες ομιλίας στην γλώσσα-στόχο. Καλούνται να λειτουργήσουν ως διαμεσολαβητές, επιλύοντας διαφωνίες, εξηγώντας τον πολιτισμό και τις συνήθειες των παρευρισκόμενων και κατευνάζοντας φόβους και υποψίες.

Οι διερμηνείς πριν και μετά την λήξη των εχθροπραξιών

Η παρουσία τους δεν είναι απαραίτητη όμως, μόνο κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών. Οι διερμηνείς ενΚΠ παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά τη διάρκεια των διπλωματικών επιχειρήσεων πριν την διαμάχη, την έναρξη των εχθροπραξιών, την πορεία προς την αποκλιμάκωση, την επίτευξη της ειρήνης και την σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα. Σε όλα τα στάδια της διαμάχης, η επικοινωνία είναι απαραίτητη και άρα η παρουσία διερμηνέων κρίνεται αναγκαία.

8. Ανάγκη διασφάλισης παρουσίας

εκπαιδευμένου διερμηνέα

“People who participate in wars as interpreters respond to the rules of supply and demand. They are rarely professional interpreters and end up playing that role by chance, simply because they have a functional knowledge of the languages involved.”

(Baigorri-Jalón, 2010, p. 6).

Στο παρόν κεφάλαιο τονίζεται η ανάγκη παρουσίας εκπαιδευμένου διερμηνέα, σε αντιπαράβολή με την πραγματικότητα, όπου μη επαγγελματίες καλούνται να καλύψουν αυτόν τον ρόλο.

Παροχή γλωσσικών υπηρεσιών, οι πραγματικές συνθήκες

Η παροχή γλωσσικών υπηρεσιών σε εμπόλεμες ζώνες παραμένει δυστυχώς ένα επάγγελμα που δεν διέπεται από επίσημους κανονισμούς και συνήθως διεξάγεται από ανθρώπους με κάποιο επίπεδο γλωσσομάθειας, που όμως δεν έχουν λάβει καμία ή μη ικανοποιητική εκπαίδευση στην διερμηνεία. Οι δύσκολες συνθήκες των εμπόλεμων συγκρούσεων και η έλλειψη αναγνώρισης του ιδιαίτερου ρόλου και αναγκών των πολεμικών διερμηνέων δυσκολεύει ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Οι μη επαγγελματίες διερμηνείς που λειτουργούν εν καιρώ πολέμου μπορούν να χωριστούν σε γενικές γραμμές, σε δύο κατηγορίες: στους κατοίκους της περιοχής όπου λαμβάνουν χώρα οι εχθροπραξίες και στους στρατιώτες που αναλαμβάνουν χρέη διερμηνέα.

Οι “τοπικοί διερμηνείς”

Οι “τοπικοί διερμηνείς” έχουν κάποια γνώση της απαραίτητης ξένης γλώσσας, σε συνδυασμό με την μητρική τους και στην καλύτερη των περιπτώσεων, είναι δίγλωσσοι. Μαθαίνουν στο πεδίο και συνήθως εγκαταλείπουν αυτό το επάγγελμα όταν τα ξένα στρατεύματα αποχωρήσουν και οι υπηρεσίες τους δεν είναι πλέον απαραίτητες. Η απόφαση τους να εργαστούν σε αυτή τη θέση πολλές φορές διέπεται από λόγους που

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

διαφέρουν ιδιαίτερα από εκείνους των επαγγελματιών ή ακόμα και των “στρατιωτών-διερμηνέων”. Η πλειονότητα των “τοπικών διερμηνέων” αναλαμβάνουν αυτά τα καθήκοντα από ανάγκη ή λόγο πιέσεων. Πέρα των κινδύνων που διέπουν αυτό το επάγγελμα, καλούνται να διαχειριστούν και το γεγονός ότι αντιμετωπίζονται ως προδότες από τους συμπατριώτες τους, ενώ οι εργοδότες τους δεν τους εμπιστεύονται, καθώς δεν τους θεωρούν αμερόληπτους. Η αντιμετώπιση αυτή μπορεί να είναι καταστροφική. Οι ντόπιοι πληθυσμοί συχνά στρέφονται εναντίον τους. Πολλές είναι οι μαρτυρίες διερμηνέων που έχουν αισθανθεί την οργή των ομοεθνών τους, έχουν αποξενωθεί, αδυνατώντας να βρουν δουλειά μετά την λήξη των εχθροπραξιών και μερικές φορές, έχουν ακόμα και θανατωθεί. Οι ίδιοι μπορεί να εσωτερικεύσουν αυτές τις απόψεις, αντιμετωπίζοντας τους εαυτούς τους ως προδότες. Από την άλλη, οι στρατιωτικές δυνάμεις που βρίσκονται στην περιοχή, δεν λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία τους, ούτε τους παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη, υλική και μη, προκειμένου να εκτελέσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

Οι Αφγανοί διερμηνείς

Επίκαιρο είναι το παράδειγμα του Αφγανιστάν και πιο συγκεκριμένα, της κατάληψης της Καμπούλ μέσα σε δέκα μέρες από τους Ταλιμπάν. Η εκκένωση των διερμηνέων και των οικογενειών τους, όπως τους είχε υποσχεθεί και η παροχή ασύλου δεν ήταν απόλυτη. Ελληνικά στρατεύματα, που συμμετείχαν μέσω της ISAF (International Security Assistance Force) και χρησιμοποιούσαν τοπικό πληθυσμό ως μεταφραστές και διερμηνείς, δεν έχουν καταφέρει ακόμα να τους απομακρύνουν όλους. Οι εναπομείναντες, μέχρι στιγμής, διερμηνείς και τα συγγενικά τους πρόσωπα διώκονται από τις δυνάμεις των Ταλιμπάν και κινδυνεύουν να θανατωθούν.

Οι “στρατιώτες διερμηνείς”

Οι “στρατιώτες διερμηνείς” είναι εκπαιδευμένοι στρατιώτες, συνήθως φορούν στρατιωτική στολή με διακριτικά και οπλοφορούν. Όπως και οι “τοπικοί διερμηνείς”, επιλέγονται να καλύψουν αυτόν τον ρόλο επειδή έχουν κάποιο επίπεδο γλωσσομάθειας στην τοπική γλώσσα. Η δυνατότητα τους να δουλέψουν με επαγγελματισμό μπορεί να διαφέρει ανά άτομο και μια ομοιομορφία ως προς την συμπεριφορά και την ποιότητα

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

της δουλειάς τους δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί. Σε περιπτώσεις όπου ο διερμηνέας οπλοφορεί, οι τοπικοί πληθυσμοί είναι ακόμα πιο φοβισμένοι και τον αντιμετωπίζουν σαν ένα ακόμα στρατιώτη που μπορεί να τους επιτεθεί. Οι “στρατιώτες διερμηνείς” συνήθως δέχονται να αναλάβουν τα νέα τους καθήκοντα, είτε επειδή η εντολή έρχεται από τους ανώτερους τους, είτε γιατί η νέα τους θέση θα τους εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και μισθό. Το γεγονός όμως ότι ιεραρχικά ανώτεροι στηρίζονται και ίσως βασίζονται, σε κατώτερους τους μπορεί να δημιουργήσει μία αντιστροφή της αυστηρής ιεραρχίας του στρατού. Επιπλέον, οι “στρατιώτες διερμηνείς” μπορεί να υποκύψουν σε πιέσεις των ανωτέρων τους και να μην εκτελέσουν σωστά τα καθήκοντά τους.

9. Χαρακτηριστικά του καλού διερμηνέα ενΚΠ.

“Conflict zone interpreting requires not only language skills but also the ability to work under pressure and hard conditions, the ability to tolerate heartbreaking and harsh circumstances, besides having decision-making skills and self-confidence.”

(Mahanseh, Obeidat, 2018, p. 65).

Το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται στις δυσκολίες και στα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένα διερμηνέας προκειμένου να μπορέσει να ανταπεξέλθει σε αυτή την εξειδίκευση.

Δυσκολίες της διερμηνείας ενΚΠ

Οι διερμηνείς ενΚΠ καλούνται να εργαστούν σε πολύ αντίξοες συνθήκες και να αντιμετωπίσουν πολλούς κινδύνους. Η παροχή διερμηνείας σε εμπόλεμη ζώνη αποτελεί μια τραυματική και αγχωτική εμπειρία. Πρέπει να μπορούν να διαχειριστούν δύσκολες καταστάσεις, χωρίς αυτό να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ψυχική τους υγεία και την ικανότητά τους να αποδίδουν στα καθήκοντά τους. Καλούνται να δουλέψουν σε πιεστικά περιβάλλοντα, κάτω από δύσκολες συνθήκες, όπου ένα τους λάθος μπορεί να επιφέρει τραγικές συνέπειες. Αυτό συνεπάγεται η συμπεριφορά τους να ξεφεύγει από τα πρότυπα συμπεριφοράς άλλων ειδών διερμηνείας. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν μπορούν όλοι όσοι έχουν εκπαιδευτεί ως διερμηνείς να δουλέψουν εν μέσω ένοπλων διαμαχών.

Χαρακτηριστικά του καλού διερμηνέα ενΚΠ

Οι διερμηνείς προκειμένου να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν, είναι απαραίτητο να μπορούν να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους και να παραμείνουν ψύχραιμοι. Η δύναμη του χαρακτήρα τους είναι μεγίστης σημασίας. Συναισθήματα φόβου, εκνευρισμού και απογοήτευσης δεν πρέπει να επηρεάζουν την απόδοσή τους. Είναι σημαντικό να λειτουργούν με επαγγελματισμό και να είναι ικανοί να λάβουν δύσκολες αποφάσεις χωρίς καθυστέρηση. Αναγκάζονται να διαχειριστούν την έλλειψη

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

απαραίτητων πληροφοριών και εμπιστοσύνης, τόσο από τον ντόπιο πληθυσμό όσο και από τα στρατεύματα και τις οργανώσεις που δρουν στην περιοχή. Οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους δεν είναι καθορισμένα και άρα δύσκολα οριοθετούνται. Τέλος, οι διερμηνείς δεν έχουν μια ξεκάθαρη θέση στην στρατιωτική ιεραρχία, κάτι που δημιουργεί εντάσεις και παρανοήσεις. Αναγκάζονται να υπερασπιστούν τα προσωπικά τους όρια προκειμένου να μην επιτρέψουν στους ανωτέρους τους, στους εργοδότες τους και στις αντίπαλες παρατάξεις να τους χρησιμοποιήσουν και να βασιστούν στην κρίση και στον προσωπικό τους ηθικό κώδικα για την λήψη αποφάσεων.

10. *Απαραίτητες γνώσεις των διερμηνέων*

“no training can prepare you for what is happening in the field» and «90% one learns from experience and adapting to the given situation and from advice provided by more experienced staff”

(Todorova, 2017, p. 128).

Στο παρόν κεφάλαιο αναφέρονται κάποιες βασικές γνώσεις που πρέπει να διαθέτουν οι διερμηνείς. Φυσικά τα όσα αναφέρονται δεν καλύπτουν όλες τις απαραίτητες για τους διερμηνείς γνώσεις, αλλά περιλαμβάνουν κάποια βασικά στοιχεία.

Οι γνώσεις, το “όπλο” του διερμηνέα

Ο ρόλος και οι υποχρεώσεις των διερμηνέων είναι ιδιαίτερα πολύπλοκοι. Σε ιδανικές περιπτώσεις, πρέπει να έχουν ένα υψηλό επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων, προκειμένου να μπορέσουν να αποδώσουν στα καθήκοντά τους. Καλούνται να μπορούν με ξεκάθαρη ματιά να κατανοήσουν τις αιτίες της διαμάχης και να γνωρίζουν το ιστορικό πλαίσιο της περιοχής. Στον τομέα της γλωσσομάθειας, είναι επιθυμητό ένα άριστο επίπεδο στις απαραίτητες γλώσσες, καθώς και η γνώση πιθανών τοπικών διαλέκτων. Μιας και διαπολιτισμικές διαφορές διαμορφώνουν τις σχέσεις μεταξύ ανθρώπων, είναι σημαντική η κατανόηση των τοπικών συνηθειών, παραδόσεων, θρησκείας και του τρόπου δόμησης των τοπικών κοινωνιών. Η εξοικείωση των διερμηνέων με όλα τα παραπάνω είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς διευκολύνει την επικοινωνία. Αποφεύγοντας παρανοήσεις και παρεξηγήσεις που θα μπορούσαν να κοστίσουν την ζωή χιλιάδων ανθρώπων διευκολύνεται η ομαλή εξέλιξη της επικοινωνίας και κατά συνέπεια, η επίλυση των διαφορών. Ακόμα και όταν οι διερμηνείς δεν βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, ο τρόπος με τον οποίο εκτελούν το επάγγελμά τους επηρεάζει την πορεία της διαμάχης και τις πιθανές προόδους στον τομέα της επικοινωνίας.

11. *Εκπαίδευση των διερμηνέων*

“wars have and - unfortunately – continue to be schools of interpreters.”
(Baigorri-Jalón, 2010, p.1).

“training models ought to highlight both the interpreting techniques and the sociocultural aspects which make the interpreter a bridge between both the senders and the receivers”
(Gentile, 2014, p. 96).

“Thus, in addition to the mastery of the necessary linguistic skills and familiarity with specialized jargons, there is the need for a deep and full cultural acquaintance, namely of the cultures of the countries involved including political, economic, social and ethnic differences, administrative structures, community life [...]”
(Kalina, 2000, p. 3).

Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει μια σύντομη αναφορά στα προβλήματα της εκπαίδευσης και προετοιμασίας των διερμηνειών για εμπόλεμες καταστάσεις και προτείνει κάποια σημεία που χαίρουν βελτίωσης.

Τα προβλήματα της εκπαίδευσης

Παρά τον σημαντικό ρόλο των διερμηνειών ενΚΠ και της δυσκολίας του έργου τους, το επάγγελμα δεν έχει οριοθετηθεί και με ελάχιστες εξαιρέσεις, δεν έχει καθιερωθεί εξειδικευμένη εκπαίδευση. Οι σχολές και τα πανεπιστήμια που διδάσκουν διερμηνεία, δεν προετοιμάζουν ικανοποιητικά τους μελλοντικούς διερμηνείς ενΚΠ για τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν. Αυτό έχει ως συνέπεια, οι εμπόλεμες διαμάχες να συνεχίζουν να είναι ο βασικός τρόπος εκπαίδευσής τους. Καλούνται να μάθουν εμπειρικά, στο πεδίο ή μέσα από τις μαρτυρίες άλλων διερμηνέων. Όμως, ακόμα και αν χρησιμοποιήσουν όλο το υλικό που υπάρχει διαθέσιμο, υπάρχει πάντα η πιθανότητα να αντιμετωπίσουν μία κατάσταση για την οποία δεν είναι προετοιμασμένοι.

Πρόταση για την μελλοντική εκπαίδευση

Προκειμένου οι μελλοντικοί διερμηνείς να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι, θα ήταν χρήσιμο, κατά την διάρκεια των σπουδών τους, να έχουν την δυνατότητα εμπλουτίσουν

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

τις γλωσσολογικές και πολιτισμικές τους γνώσεις, να παρακολουθήσουν διαλέξεις σχετικά με την διερμηνεία ενΚΠ, να μιλήσουν με βετεράνους του επαγγέλματος και να κάνουν εξάσκηση μέσω σεναρίων για διάφορες καταστάσεις και συνθήκες που πιθανόν θα αντιμετωπίσουν.

Με αυτό τον τρόπο οι μελλοντικοί διερμηνείς θα μπορούν, χωρίς ρίσκο στην σωματική και ψυχική τους υγεία να είναι πιο προετοιμασμένοι για τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν. Θα γνωρίζουν πώς να διαχειριστούν καταστάσεις και θα είναι σε θέση ακόμα και να καταλάβουν αν ίσως αυτή η συγκεκριμένη εξειδίκευση δεν ταιριάζει στον χαρακτήρα τους. Φυσικά είναι αδύνατον κάποιος να είναι απόλυτα προετοιμασμένος και ούτε είναι λογικό να απαιτούμε από τις σχολές διερμηνείας να αφιερώνουν πολλές διδακτικές ώρες σε μία μόνο εξειδίκευση, ιδιαίτερα όταν αυτή δεν συναντάται σε καθημερινή βάση. Όμως, κάποια σεμινάρια και μαθήματα, θα βοηθούσαν ιδιαίτερα τους μελλοντικούς επαγγελματίες και θα βελτιώναν την ποιότητα των υπηρεσιών τους.

12. Διερμηνείς ως διαμεσολαβητές

“The concept of military interpreters’ neutrality is framed by the concept of trust: to be able to perform their duties, they must be trusted”
(Snellman, 2014, p. 96–97).

“Trust is a significant aspect of interpreting in civilian environments too, and the interpreter’s neutrality is the cornerstone on which this trust is built. Trust becomes a matter of perspective, as it derives from interpreting service users’ perceptions of interpreters’ neutrality. For military interpreters working in crisis management operations, trust is no less important, but it comprises multiple dimensions.”
(Askew & Jones 2014, p. 179).

Το παρόν κεφάλαιο πραγματεύεται τον ρόλο του διαμεσολαβητή, τον οποίο οι διερμηνείς ενΚΠ καλούνται να καλύψουν και το θέμα της ουδετερότητας του διερμηνέα.

Διερμηνέας – διαμεσολαβητής

Οι διερμηνείς που εργάζονται σε εμπόλεμες ζώνες καλούνται, πέρα από τον ρόλο τους ως διερμηνείς, να λειτουργήσουν και ως διαμεσολαβητές. Είναι οι μοναδικοί που είναι κατάλληλοι να υπηρετήσουν αυτόν τον ρόλο, μιας και αποτελούν γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα στους πολιτισμούς και βρίσκονται στην προνομιούχα θέση να κατανοούν όχι μόνο τις γλώσσες αλλά και τους πολιτισμούς και τις παραδόσεις τους. Καλούνται να εξηγήσουν συμπεριφορές, συνήθειες και πιστεύω. Στόχος τους δεν είναι μόνο η μεταφορά του νοήματος από την μία γλώσσα στην άλλη, αλλά η διασφάλιση μιας επιτυχημένης επικοινωνίας.

Εμπιστοσύνη και ουδετερότητα

Για να μπορέσουν να εκτελέσουν με επιτυχία τα καθήκοντά τους, πρέπει να χαίρουν εμπιστοσύνης, τόσο από τους εργοδότες και τις στρατιωτικές δυνάμεις, όσο και από τον ντόπιο πληθυσμό και το διοικητικό του σώμα. Η εμπιστοσύνη είναι σημαντική σε όλα τα είδη διερμηνείας, αλλά σε εμπόλεμες ζώνες παίζει καθοριστικό ρόλο, καθώς

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

μπορεί να κρίνει την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων και άρα την πορεία του πολέμου. Η ουδετερότητα των διερμηνέων είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο χτίζεται η εμπιστοσύνη. Όμως η ουδετερότητα και κατά συνέπεια, η εμπιστοσύνη, δεν είναι εύκολο να επιτευχθούν εν καιρώ πολέμου, ιδιαίτερα όταν εκτελούν χρέη διερμηνέα στρατιώτες ή ντόπιοι, οι οποίοι δεν έχουν λάβει καμία επίσημη εκπαίδευση σε αυτό τον ρόλο και δεν γνωρίζουν τους κανόνες συμπεριφοράς. Σχεδόν αδύνατη είναι τέλος, η ουδέτερη στάση εμπόλεμων διερμηνέων, οι οποίοι εξαναγκάζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα να κάνουν αυτό το επάγγελμα.

Οι μη επαγγελματίες

Όταν τον ρόλο του διερμηνέα, και κατά συνέπεια, τον ρόλο του διαμεσολαβητή καλούνται να καλύψουν μη επαγγελματίες του χώρου, η ουδετερότητα και κατά συνέπεια η εμπιστοσύνη είναι μία ακόμη πρόκληση. Για τους “στρατιώτες διερμηνείς” η εμπιστοσύνη είναι σημαντική, αλλά η ουδετερότητα που αυτή απαιτεί αντιτίθεται με τις υποχρεώσεις τους ως μέλη του στρατού. Οι ίδιοι βλέπουν τους εαυτούς τους πρώτα ως στρατιώτες και έπειτα ως διερμηνείς. Παρόμοιες είναι οι συνθήκες για τους ντόπιους που εκτελούν χρέη διερμηνέα. Η ουδετερότητα τους είναι σχεδόν αδύνατη, καθώς αντιτίθεται στις αξίες και στα πιστεύω τους ως μέλη μιας κοινωνίας. Η εκπαίδευση στην διαμεσολάβηση και στον ρόλο του διαμεσολαβητή θα βοηθούσε ιδιαίτερα τους διερμηνείς, καθώς δεν θα λειτουργούσαν πλέον ακολουθώντας μόνο το ένστικτο και τον προσωπικό τους ηθικό κώδικα, αλλά βάσει κάποιων κανόνων. Έτσι θα μπορούσαν να λειτουργήσουν πιο αποτελεσματικά, συνεισφέροντας περισσότερο στην επίλυση των διαφωνιών και διασφαλίζοντας έναν πιο ομαλό διάλογο, με λιγότερες εντάσεις και παρανοήσεις.

13. Οι διερμηνείς στην αφάνεια

“interpreters, who are the missing (critical) link for communication to happen, the gatekeepers who are seldom seen in the Trial’s photographs, as if their ellipsis or omission were a silent way –a sort of a semiotics of silence– to represent the actual bridge in the communication gap.”

(Baigorri-Jalón, 2010, p.19).

Το παρόν κεφάλαιο πραγματεύεται το πρόβλημα της αφάνειας των διερμηνέων και προτείνει κάποιες πιθανές αιτιολογήσεις γι’ αυτό το φαινόμενο.

Διερμηνείς, δουλεύοντας στα παρασκήνια

Οι διερμηνείς αποτελούν την γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα σε διαφορετικές γλώσσες και πολιτισμούς. Όμως, αυτοί και το έργο τους μένουν συνήθως στην αφάνεια. Οι διερμηνείς, και ακόμα περισσότερο οι εμπόλεμοι διερμηνείς σπάνια εμφανίζονται σε βίντεο ή φωτογραφίες, ενώ τα ονόματα και οι τίτλοι τους συχνά δεν περιλαμβάνονται στις αναφορές και στα επίσημα έγγραφα. Ακόμα και όταν υπάρχει κάποια αναφορά, πολλές είναι οι περιπτώσεις που ο ρόλος που έπαιζαν δεν αναγνωρίζεται ή αναφέρονται ως «μεταφραστές». Χαρακτηριστικό είναι τα παραδείγματα της Elena Rzhenskaya (Елѐна Моисѐевна Ржѐвская) διερμηνέα των σοβιετικών δυνάμεων κατά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, η οποία συμμετείχε στην μάχη του Βερολίνου και ανήκε στην ομάδα που αναζητούσε τον Adolf Hitler. Παρά το γεγονός ότι η προσφορά της ήταν τόσο μεγάλη, λίγοι γνωρίζουν το έργο της.

Πιθανές αιτιολογήσεις

Μία πιθανή αιτιολόγηση για την «αορατότητα» των διερμηνέων, που παρουσιάζεται από τους Persaud και Rosendo (2016) μπορεί να είναι η κυριαρχία του γραπτού λόγου έναντι του προφορικού. Αυτό μπορεί να έχει ως συνέπεια, η συνεισφορά των μεταφραστών να έχει καταγραφεί περισσότερο από αυτή των διερμηνέων. Μία άλλη αιτία μπορεί να είναι, όπως αναφέρουν και πάλι οι Persaud και Rosendo, η κοινωνική θέση και το φύλλο των διερμηνέων. Οι περισσότεροι διερμηνείς ήταν γυναίκες,

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

σκλάβες, μέλη μειονοτήτων, αιχμάλωτοι πολέμου και σήμερα, πρόσφυγες ή μετανάστες. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Malintzin γνωστή και ως “La Malinche”. Ήταν μεξικανή ιθαγενής πριγκίπισσα, που δόθηκε ως δώρο ειρήνης, μαζί με άλλες σκλάβες στους Conquistadors και υπηρέτησε ως διερμηνέας του Hernán Cortés, οι επιτυχίες του οποίου αποδίδονται στις υπηρεσίες της.

Το πρόβλημα της αφάνειας

Φυσικά είναι αδύνατο για τους ιστοριογράφους να συμπεριλάβουν στις αναφορές τους όλες τις λεπτομέρειες μιας ένοπλης διαμάχης και ο ιδιαίτερος και συχνά, μη κατανοητός ρόλος του διερμηνέα είναι εύκολο να παραμεριστεί. Η ίδια η φύση της δουλειάς απαιτεί έναν βαθμό αφάνειας, με τους διερμηνείς να εκπαιδεύονται να δουλεύουν στα παρασκήνια, μακριά από την αναγνώριση και τα φώτα της δημοσιότητας. Αποτέλεσμα όμως αυτού, είναι όχι μόνο να χάνεται η συνεισφορά τους, αλλά και χρήσιμες πληροφορίες που θα μπορούσαν να βοηθήσουν μελλοντικές γενιές διερμηνέων, ενώ τα δικαιώματά τους καταπατούνται με περισσή ευκολία.

14. Επίλογος

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται μια σύνοψη των όσων έχουν παρατεθεί και τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η παρούσα πτυχιακή εργασία. Παρουσιάζονται επίσης πιθανές μελλοντικές επεκτάσεις της.

Σύνοψη

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να παρουσιάσει μια συνολική εικόνα της διερμηνείας ενΚΠ και να μελετήσει κάποια από τα προβλήματα και τις δυσκολίες που οι διερμηνείς καλούνται να διαχειριστούν. Έγινε αναφορά στην ιστορία της διερμηνείας, στην εξέλιξη του επαγγέλματος, στις δυσκολίες και στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι διερμηνείς. Επίσης αναφέρθηκαν οι ελλείψεις στην εκπαίδευσή τους και οι διαφορετικοί ρόλοι που εκείνοι καλούνται να καλύψουν. Επιπλέον, έγινε μια σύντομη αναφορά στους Αφγανούς διερμηνείς και στους κινδύνους που αντιμετωπίζουν από τους Ταλιμπάν. Μιας και πρόκειται για μια επίκαιρη κατάσταση, που εξελίσσεται ταυτόχρονα με την συγγραφή της παρούσας εργασίας, έχουν συμπεριληφθεί όσες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες την δεδομένη χρονική στιγμή. Τέλος, έγινε η διάκριση ανάμεσα σε επαγγελματίες διερμηνείς και μη και συζητήθηκε το πρόβλημα της αφάνειας και κάποιες πιθανές αιτίες για αυτό.

Μελλοντικές επεκτάσεις

Μελλοντικά η παρούσα εργασία θα μπορούσε εμβαθύνει ακόμα περισσότερο στο θέμα της εμπόλεμης διερμηνείας, συμπεριλαμβάνοντας ερωτηματολόγια που να απευθύνονται σε έμπειρους διερμηνείς ενΚΠ, τόσο επαγγελματίες όσο και μη, και να μελετήσει την αντιμετώπισή τους από την στρατιωτική ιεραρχία και τους ντόπιους πληθυσμούς. Η περίπτωση των Αφγανών διερμηνέων θα μπορούσε να μελετηθεί περαιτέρω, μόλις υπάρξουν νέες εξελίξεις. Τέλος, θα μπορούσε να μελετηθεί, το πώς οι δύσκολες καταστάσεις τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν οι πολεμικοί διερμηνείς επηρεάζουν την ψυχολογία τους και αν τα συμπτώματα που εμφανίζουν

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

είναι παρόμοια με εκείνα των βετεράνων στρατιωτών (Διαταραχή μετατραυματικού στρες).

15. Βιβλιογραφία

Askew, L. & Jones, I. (2014). *Meeting the language challenges of NATO Operations: Policy, practice and professionalization*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Retrieved from: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=4L-pBQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Meeting+the+language+challenges+of+NATO+Operations:+Policy,+practice+and+professionalization.&ots=djTqEjJeUb&sig=VDrPD_FAqzOrICb2Ob4UEenAAeo&redir_esc=y#v=onepage&q=Meeting%20the%20language%20challenges%20of%20NATO%20Operations%3A%20Policy%2C%20practice%20and%20professionalization.&f=false

Baigorri-Jalón, J. (2010). Wars, languages and the role(s) of interpreters. *Les liaisons dangereuses: langues, traduction, interprétation*. 1-24.

Retrieved from: <https://hal-confremo.archives-ouvertes.fr/hal-00599599/document>

Gard, B. (2009). The role of interpreters during disasters. *The ATA Chronicle*. 19-23.

Retrieved from: https://www.ata-chronicle.online/wp-content/uploads/3807_19_betsy_gard.pdf

Gehrmann, R. & Laugesen, A. (2020). *Communication, Interpreting and Language in Wartime: Historical and Contemporary Perspectives*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Retrieved from:

https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=sK3DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=Communication,+Interpreting+and+Language+in+Wartime:+Historical+and+Contemporary+Perspectives&ots=rtzaXMceoW&sig=259tflXjmQMtY65oC_yiZgU9OAk&redir_esc=y#v=onepage&q=Communication%2C%20Interpreting%20and%20Language%20in%20Wartime%3A%20Historical%20and%20Contemporary%20Perspectives&f=false

Gentile, P. (2014). Interpreting Democracy: Interpreters as Drivers of Democratization. *VAKKI* 3. 86-98.

Retrieved from:

https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/36161479/VAKKI2014_Gentile-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1630408772&Signature=RE~riWwRIHIDqonSEJacUNeByygzwpYn2W9umK2x1AoJITUtZJPvfCc-yGuTKIiL9tMPbTE7~vAAqGTHNR~U5VZQIJunP2V436~Y7A89B6qx6fT1aXCLZLbIMlk6sRDR5p4Wt3RYB7JtUwxdMZEGrE4B3foC-~Xff-FFq4Q5VIDhxx3i6y6-dc~TqdyJEi8YpBDs-dCeYZAaQHh-QrFBK6myiEh9OhSQaSyuykFcLn timerR0rENXnQzYDR4ewXfNXAhlDk~yFIhuHC6

Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

[4tUjMa8YuD6QZtTbCT3GhzlMSG5PB5nuuvyoKMxoGjfaZHYmb62BuVDPR2rCtM9mxdWYLeNRg_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA](https://doi.org/10.1080/13556509.2010.10799468)

Inghiller, M. (2014). You don't make war without knowing why. *The Translator*, 16:2, 175-196.

Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1080/13556509.2010.10799468>

Kalina, S. (2000) Interpreting competences as a basis and a goal for teaching, *The Interpreters' Newsletter* 10, 3-32.

Retrieved from:

<https://www.openstarts.units.it/bitstream/10077/10168/1/10%20full%20text.pdf#page=6>

Mahanseh A, A. & Obeidat M, M. (2018). Conflict zones: a training model for interpreters. *The Interpreters' Newsletter* 23, 63-81.

Retrieved from: <https://www.openstarts.units.it/handle/10077/22399>

Martin, A. & Taibi, M. (2012). Court translation and interpreting in times of "the War on Terror", the case of Taysir Alony. *Translation and Interpreting*, 4, 77-98.

Retrieved from: <https://trans-int.org/index.php/transint/article/view/194>

Meyer, B. (2015). Bilingual Risk Communication. 1-14.

Retrieved from: https://www.researchgate.net/profile/Bernd-Meyer-5/publication/267699832_Bilingual_Risk_Communication/links/5600ff508aeba1d9f84e969/Bilingual-Risk-Communication.pdf

Moreno B, Y. (2014). The war interpreter: needs and challenges of interpreting in conflict zones. 65-71.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/323255251_The_war_interpreter_Needs_and_challenges_of_interpreting_in_conflict_zones

Persaud, C. & Ruiz Rosendo, L. (2016). Interpreters and interpreting in conflict zones and scenarios: a historical perspective *Linguistica Antverpiensia, New Series: Themes in Translation Studies*, 15, 1-36.

Retrieved from: <https://lans-tts.uantwerpen.be/index.php/LANS-TTS/article/view/428/370>

Snellman, P. (2014). The Agency of Military Interpreters in Finnish Crisis Management Operations. *Master's thesis Tampere University*.

Retrieved from: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/95025>

Todorova, M. (2017). Interpreting at the Border: «Shuttle interpreting» for the UNHCR. *Clina*, 3-2. 115-129.

Retrieved from:

https://gredos.usal.es/bitstream/handle/10366/137743/Interpretar_en_la_frontera_%C2%ABInterpretaci.pdf?sequence=1&isAllowed=y